



**KOMENDANT GŁÓWNY
STRAŻY GRANICZNEJ**

Warszawa, dnia 21 lutego 2022 r.

KG-KS-V.074.1.2022



RPW/18719/2022 P
Data:2022-02-24

Pan Stanisław TROCIUK

**ZASTĘPCA
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

**00 - 090 Warszawa
Al. Solidarności 77**

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2022 -02- 24
ZAL.	NR

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo nr WZF.7044.9.2021.WK z dnia 11 lutego bieżącego roku w sprawie ustaleń poczynionych przez przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich w trakcie przeprowadzonej kontroli przestrzegania praw obywatelskich funkcjonariuszy Straży Granicznej ze szczególnym uwzględnieniem warunków pełnienia służby w Nadwiślańskim Oddziale Straży Granicznej z siedzibą w Warszawie uprzejmie informuję, co następuje.

- w przedmiocie wprowadzenia dla funkcjonariuszy SG dodatku stołecznego

W świetle obowiązującego stanu prawnego, funkcjonariuszom Straży Granicznej z tytułu pełnienia służby na terenie aglomeracji warszawskiej, nie przysługują żadne dodatkowe należności. Wprowadzenie nowego świadczenia, w wysokości analogicznej do dodatku stołecznego wypłacanego w Policji, dotyczyłoby około 2.006 funkcjonariuszy pełniących służbę na terenie miasta Warszawa, tj. w Nadwiślańskim OSG, Biurze Spraw Wewnętrznych SG oraz Komendzie Głównej SG i zaangażowałoby dodatkowe środki na uposażenia w miesięcznej kwocie 1.020 tys. zł, w ujęciu rocznym 12.240 tys. zł (po uwzględnieniu nagrody rocznej i wydatków relacjonowanych 15.096 tys. zł). W celu pokrycia skutków wprowadzenia dodatkowej należności, koniecznym byłoby zwiększenie limitu wydatków Straży Granicznej, o wskazaną powyżej kwotę.

Jednocześnie podkreślenia wymaga, że decyzja w sprawie wprowadzenia w życie tzw. dodatku stołecznego leży we właściwości ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz ministra właściwego do spraw pracy. Te bowiem organy, mocą art. 105 oraz art. 109 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2021 poz. 1486), zostały upoważnione do nadawania kształtu normatywnego rozporządzeniu w sprawie uposażenia zasadniczego oraz dodatków do uposażenia funkcjonariuszy Straży Granicznej.

- w przedmiocie wprowadzenia aplikacji do wsparcia czynności związanych z obsługą podróży

Do zadań Biura Łączności i Informatyki Komendy Głównej Straży Granicznej należy m.in. planowanie i wdrażanie rozwiązań technicznych, w tym dostarczanie narzędzi, technik i metod w zakresie systemów teleinformatycznych Straży Granicznej, wspierających realizację zadań komórek organizacyjnych KGSG oraz jednostek organizacyjnych Straży Granicznej. W marcu 2020 roku, funkcjonariusze Biura opracowali do użytku służbowego moduł „Ewidencja Sanitarna”. Powyższe działanie spowodowane było rozprzestrzeniającą się pandemią Covid-19, przywróceniem kontroli na granicach wewnętrznych i ograniczeniami w ruchu granicznym. Dzięki nowemu Modułowi, informacje o osobach kierowanych na granicy na kwarantannę są automatycznie przekazywane do systemu EWP Ministerstwa Zdrowia, bez konieczności przekazywania dokumentacji papierowej. Podkreślić należy, że przedmiotowy Moduł pozwala na realizowanie

kontroli sanitarnych w tym automatyczne sczytywanie dokumentów podróży oraz certyfikatów UCC. Straż Graniczna jako jedyna służba w Polsce zintegrowała swoje aplikacje z unijnym systemem i jako jedna z pierwszych w całej UE. Dodatkowo funkcjonariusze Straży Granicznej zostali wyposażeni w smartfony pozwalające weryfikować certyfikaty poprzez aplikację MZ. Obecnie, niewielka dzienna liczba podróżnych kierowanych do kwarantanny na lotniczej granicy wewnętrznej oraz prognozowane spadki zachorowań, nie uzasadniają używania dodatkowych narzędzi do prowadzonych przez funkcjonariuszy SG działań sanitarnych.

W omawianej sprawie należy dodać, że dotychczas przedstawiciele komórek organizacyjnych KGSG wraz z przedstawicielami MSWiA, Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Zdrowia, GIS, ULC brali udział w spotkaniach on-line, mających na celu opracowanie zmiany przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 861, ze zm.), umożliwiającymi m. in. odciążenie funkcjonariuszy SG od zadań związanych z kontrolą sanitarną podróżnych przekraczających drogą lotniczą granicę państwową, stanowiącą granicę wewnętrzną. W aktualnym stanie prawnym funkcjonariusze Straży Granicznej, w trakcie przekraczania granicy państwowej, przez podróżujących drogą lotniczą, dokonują weryfikacji posiadania negatywnego wyniku testu diagnostycznego w kierunku SARS-CoV-2, wykonanego przed przekroczeniem granicy, w okresie 48 godzin, licząc od momentu wyniku tego testu lub innych uprawnień do zwolnienia z kwarantanny, o których mowa w § 2 ust. 22 ww. rozporządzenia. Powyższe działania skutkują z jednej strony zaangażowaniem znacznych sił i środków Straży Granicznej w kontrole sanitarne (nieustawowe zadania formacji), a z drugiej - powstawaniem kolejek wśród osób podróżujących w ruchu Schengen, oczekujących na kontrolę sanitarną, a tym samym zmniejszeniem przepustowości lotnisk. W celu wyeliminowania powyższego podejmowano próby rozwiązania problemu, jednak nie wypracowano ostatecznego stanowiska (po analizie stanowisk przedstawicieli na kolejnym spotkaniu ma zostać podjęta decyzja o kierunku zmian). W trakcie dotychczasowych roboczych spotkań, zaproponowano rezygnację z papierowej karty lokalizacji podróżnego na rzecz elektronicznej, w systemach prowadzonych przez przewoźników lotniczych.

Zasygnalizowania wymaga także fakt, że w trakcie spotkania z przedstawicielami RPO funkcjonariusze PSG Warszawa-Okęcie Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej przekazywali informacje o potrzebie wprowadzenia aplikacji, która mogłaby stanowić narzędzie wsparcia dla linii lotniczych, a nie Straży Granicznej. Jednakże ostateczna decyzja we wskazanym aspekcie pozostaje w gestii Ministerstwa Zdrowia.

- w przedmiocie zmiany uposażenia funkcjonariuszy SG przewodników psów służbowych

Wejście w życie ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1728), mającej przede wszystkim na celu uregulowanie statusu prawnego zwierząt w służbach nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Siłach Zbrojnych RP i Służbie Więziennej, nie wpłynęło na zmianę przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 maja 2002 r. w sprawie warunków otrzymywania przez funkcjonariuszy Straży Granicznej dodatkowego wynagrodzenia za wykonywanie zadań zleconych wykraczających poza obowiązki służbowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1723), a tym samym na wysokość uposażenia funkcjonariuszy SG przewodników psów służbowych.

Wprowadzone zmiany dotyczyły m.in. możliwości otrzymywania przez opiekuna zwierzęcia wyżywienia w naturze dla psa (lub konia) albo równoważnika w formie ryczałtu z tytułu kosztów wyżywienia zwierzęcia, natomiast opiekun zwierzęcia wycofanego z użycia w danej formacji oraz organizacja, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, w przypadku powierzenia jej opieki nad zwierzęciem wycofanym z użycia w danej formacji, będą otrzymywać równoważnik pieniężny w formie ryczałtu z tytułu kosztów wyżywienia zwierzęcia.

- w przedmiocie braku ubezpieczenia autocasco pojazdów służbowych

W zakresie ubezpieczenia pojazdów należy stwierdzić, że wszystkie pojazdy Straży Granicznej są ubezpieczone w zakresie odpowiedzialności cywilnej (OC) w przypadku zdarzeń w ruchu drogowym. W przypadku ubezpieczenia auto casco (AC) jest to ubezpieczenie dobrowolne.

Dotychczasowe analizy tego obszaru wykazały, że koszty jakie byłby poniesione na ten cel, nie znajdują ekonomicznego uzasadnienia. Ponadto gdyby nawet doszło do objęcia ubezpieczeniem pojazdów w zakresie AC, z uwagi na ich przeznaczenie w wielu przypadkach odpowiedzialność ta byłaby mocna ograniczona. Należy zauważyć, że zgodnie z zapisami art. 12 ust.1 pkt 18 ustawy z dnia 17 grudnia 2019 r. o *środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* (Dz.U.2019.2418 tj). pojazdy służbowe są środkiem przymusu bezpośredniego.

Odnosząc się do odpowiedzialności finansowej funkcjonariuszy SG z tytułu wyrządzenia szkód w pojazdach służbowych, wyjaśniam że problematyka ta została uregulowana ustawą z dnia 7 maja 1999 roku o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Celno-Skarbowej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego (Dz.U.2018 poz.2349 t.j.).

Zgodnie z postanowieniami ww. ustawy, kierownicy jednostek SG, zobowiązani są każdorazowo, niezwłocznie do podjęcia czynności w celu wyjaśnienia wszystkich okoliczności i przyczyn powstania szkody, ustalenia jej wysokości oraz osób za nią odpowiedzialnych (art. 13 ustawy). Ustawa daje różne możliwości zakończenia przeprowadzenia postępowania, takie jak:

- ✓ obowiązek zapłaty odszkodowania lub przywrócenia stanu poprzedniego;
- ✓ umorzenie, odroczenie spłaty lub rozłożenie na raty należności stanowiącej odszkodowanie;
- ✓ ugody między organem lub jednostką a funkcjonariuszem skutkująca obniżeniem wysokości odszkodowania;
- ✓ obowiązek naprawienia w pełnej wysokości szkody wyrządzonej umyślnie;
- ✓ naprawienie szkody wyrządzonej przez funkcjonariusza osobie trzeciej.

Zgodnie z art. 4 ustawy, funkcjonariusz nie ponosi odpowiedzialności majątkowej za szkodę:

- ✓ w takim zakresie, w jakim organ lub jednostka, albo inna osoba przyczyniły się do powstania szkody lub jej zwiększenia;
- ✓ wynikłą w związku z działaniem w granicach dopuszczalnego ryzyka.

Dlatego też nieuprawnionym staje się teza stawiana przez funkcjonariuszy SG i zmierzająca do uogólniania i generalizowania poglądu, że funkcjonariusz SG za każdą wyrządzoną szkodę w mieniu Straży Granicznej, zobowiązany jest do pokrycia jej z własnych środków finansowych.

- w przedmiocie przebiegu procesu rekrutacji kandydatów do służby

Kwestie problemów z naborem, szczególnie w kontekście wymagań procedur rekrutacyjnych i ich czasochłonności w związku z oczekiwaniem na badanie psychofizjologiczne były, jak zauważono w otrzymanym piśmie, przedmiotem opiniowania przez Straż Graniczną. Przywoływana w dotychczasowej korespondencji argumentacja jest nadal aktualna i stanowi podstawową przesłankę do podtrzymania wyrażonego w 2017 roku stanowiska w kwestii zasadności przeprowadzania badań psychofizjologicznych w procesie naboru do służby w Straży Granicznej. Nadal bowiem zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy o Straży Granicznej, służbę w Straży Granicznej może pełnić osoba:

- posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie,
- o nieposzlakowanej opinii,
- niekarana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe,
- korzystająca w pełni z praw publicznych,
- posiadająca co najmniej średnie wykształcenie lub średnie branzowe,
- posiadająca zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której gotowa jest się podporządkować,
- dająca rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

Ze względu na charakter formacji, rodzaj realizowanych przez nią zadań oraz przysługujące jej uprawnienia, kandydatom do służby stawia się określone wymagania. Z tych też powodów obowiązuje szczególny tryb rekrutacji do służby w Straży Granicznej. Przydatność i predyspozycje kandydatów do służby w Straży Granicznej ustalane są w postępowaniu kwalifikacyjnym składającym się z dwóch zasadniczych etapów, prowadzonym w oparciu o rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do kandydatów ubiegających się o przyjęcie do służby w Straży Granicznej (Dz. U. z 2006 r. Nr 23 poz. 175 ze zm.).

W postępowaniu kwalifikacyjnym prowadzone są między innymi badania mające na celu ograniczenie do minimum ryzyka związanego z angażowaniem nowych funkcjonariuszy, którzy z uwagi na swoje nałogi, skłonności czy przeszłość nie mieszczą się w grupie osób posiadających „nieposzlakowaną opinię”. Dodatkowo, w wielu przypadkach motywacje albo też uwarunkowania psychiczne kandydatów nie dają wystarczającej rękojmi prawidłowego pełnienia służby. Ten

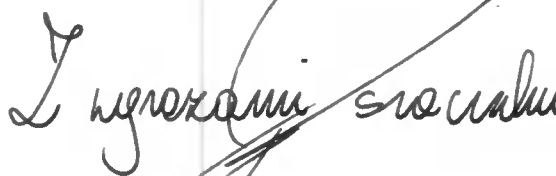
element procedury jest szczególnie istotny w organizacji, która z uwagi na materię jej służbowej odpowiedzialności musi zawsze ograniczać ryzyko popełnienia błędu. Należy zauważyć, że badania psychofizjologiczne stanowią ważne narzędzie pozwalające uzyskać pełny wywiad osobowy danego kandydata mają bowiem na celu weryfikację danych uzyskanych od kandydata w toku prowadzonego wobec niego postępowania kwalifikacyjnego do służby w SG, ustalenie stopnia jego szczerości w prezentowaniu siebie jako kandydata do służby, tj. ujawnienie istotnych danych, jakie osoba świadomie pominęła w poprzednich elementach pierwszego etapu postępowania kwalifikacyjnego (przy wypełnianiu kwestionariusza osobowego, wstępnej rozmowy kwalifikacyjnej lub badania psychologicznego), a także poszerzenie wiedzy o kandydacie do służby w Straży Granicznej mające znaczenie dla oceny wymogu posiadania przez niego nieposzlakowanej opinii. Wymaga wyjaśnienia, że badanie psychofizjologiczne dostarcza materiał wzbogacający inne elementy procedury selekcji i naboru. Wynik tego badania jest jednym z wielu źródeł informacji o kandydacie do służby w SG. Obowiązujące aktualnie przepisy dotyczące naboru pozwalają na optymalne ustalenie przydatności oraz predyspozycji poszczególnych kandydatów i wytypowanie najlepszych spośród nich, przy czym należy podkreślić, że charakter wykonywanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej zadań powoduje, że od osoby mającej wstąpić do naszej służby oczekuje się spełniania zaostrzonych kryteriów. Rekrutacja kandydatów do służby w naszej formacji ma na celu wyłonienie kandydatów, którzy w najwyższym stopniu spełniają stawiane im wymagania, a dobór kandydatów dokonywany jest zgodnie z aktualnymi potrzebami kadrowymi, spośród wszystkich ofert spełniających wymogi formalne, które zostały złożone do właściwej jednostki organizacyjnej Straży Granicznej.

Odnosząc się natomiast do kwestii realizacji naboru w Nadwiślańskim Oddziale SG uprzejmię informuję, że w 2021 roku został on zrealizowany w 85,71%, przy czym negatywny wynik z badania psychofizjologicznego uzyskały tylko 23 osoby co stanowiło 7% wszystkich postępowań kwalifikacyjnych zakończonych odstępniem od dalszego jego prowadzenia.

Ponadto, dane dotyczące trwających obecnie postępowań kwalifikacyjnych do służby w Straży Granicznej, pozwalają twierdzić, iż także zaplanowany na dzień 21 lutego br. nabór do służby w Nadwiślańskim Oddziale SG utrzyma się na wysokim poziomie.

Jednocześnie pragnę zapewnić, że liczba przeprowadzanych aktualnie w Straży Granicznej badań psychofizjologicznych zabezpiecza potrzeby Nadwiślańskiego Oddziału SG.

Chciałbym również poinformować, że procedura rekrutacyjna, z uwagi na zmiany na rynku pracy oraz bieżącą sytuację kadrową formacji i związane z tym potrzeby w zakresie pozyskiwania nowych funkcjonariuszy, w trakcie ostatnich lat była kilkakrotnie poddawana zmianom. Wprowadzono szereg udogodnień dla kandydatów do służby jak i usprawnień zmierzających do optymalizacji prowadzonych procedur rekrutacyjnych. Między innymi w dniu 1 stycznia 2022 r. uchylono ograniczenie zawarte w art. 31 ust. 1b ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej - rezygnacja z ustawowego ograniczenia w kwestii wieku kandydata. Zniesienie ograniczenia wieku dla kandydatów ubiegających się o przyjęcie do służby w Straży Granicznej, w naszej ocenie, przyczyni się do zwiększonego zainteresowania służbą osób powyżej 35 lat, które z uwagi na dotychczasowe brzmienie ustawy o SG nie podejmowały starań o przyjęcie do służby w Straży Granicznej.



gen. dyw. SG Tomasz P R A G A

**KOMENDA GŁÓWNA
STRAŻY GRANICZNEJ**

02-514 Warszawa
Al. Niepodległości 100

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL: 2022 -02- 24

ZAL. NR



R

(00)859007731198441982



(00)859007731198441982

(00)859007731198441982

Poczta Polska

Oplata pobrana _____ zł _____ gr

2021

OPŁATA POBRANA
TAKSÓWNIKI - POŁOGNE
Umowa z Poczta Polska S.A.
nr 476843/W

KG-KS-V.074.1.2022



291383 2022-02-22 00

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Warszawa Al. Solidarności 77
00 - 090 Waeszawa

291383